

Ministeren

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

17. marts 2016

Til udvalgets orientering fremsendes hermed mit talepapir fra det åbne samråd i
Uddannelses- og Forskningsudvalget tirsdag den 15. marts 2015 vedr. karakterkrav
– spm. R og S.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Børsgade 4
Post Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700
Fax 3332 3501
Mail ufm@ufm.dk
Web www.ufm.dk

Med venlig hilsen

CVR-nr. 1680 5408

Ulla Tørnæs

Ref.-nr. 16/002077-03

DET TALTE ORD GÆLDER

Samrådsspørgsmål R:

”Vil ministeren redegøre for, hvilke grupper af ansøgere der som følge af et fast karakterkrav i kvote 1 ikke vil blive optaget på universiteterne?”

Svar på spørgsmål R:

Tak for muligheden for at drøfte anvendelsen af karakterkrav på universiteterne.

Indledningsvist vil jeg benytte lejligheden til at nævne, at det ligger mig meget på sinde, at vi i Danmark har både gode og lige muligheder i forhold til de videregående uddannelser. Det gælder uanset køn, social baggrund og så videre.

Det er den enkeltes kompetencer, der er afgørende i forhold til at blive optaget på en videregående uddannelse. Det er vigtigt, at alle med talent får mulighed for at sætte deres kompetencer i spil og udnytte deres potentiale på en videregående uddannelse, hvis det er den vej, de ønsker.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Og så til det konkrete spørgsmål om karakterkrav.

Jeg antager, at spørgsmålet er foranlediget af, at Københavns Universitet har varslet et karakterkrav på 6 på deres bacheloruddannelser fra 2018.

Det er meget vanskeligt at forudsige fremtidige søgemønstre for ansøgere, der ikke opfylder et karakterkrav på 6. Det gælder både ansøgere til Københavns Universitet og alle otte universiteter tilsammen.

Der er vanskeligt at sige, hvilke grupper der ikke vil blive optaget, fordi et karakterkrav med stor sandsynlighed vil påvirke de unges adfærd.

- Der kan være en effekt på ungdomsuddannelserne. Nogle vil måske fremover gøre en ekstra indsats for at få et gennemsnit på mindst 6.
- Nogle må forventes at søge optagelse på andre uddannelser, hvor karakterkravet ikke gælder.
- Nogle studerende vil måske få gavn af, at universiteterne har mulighed for at lade resultatet af en optagelsesprøve erstatte et karakterkrav.

Adfærden er derfor ukendt og vi skal selvfølgelig følge udviklingen og tendenserne.

Med baggrund i oplysningerne om de studerende, der blev optaget på Københavns Universitet og de øvrige universiteter i 2015 kan ansøgernes karakterniveau opgøres.

Hvis vi starter med Københavns Universitet alene, så havde 448 af de i alt 7.614 optagne studerende, en gennemsnitskarakter på under 6 i 2015, svarende til 6 pct.

Denne gruppe omfatter studerende med under 6 i snit, der søgte ind via kvote 1 eller på en uddannelse med frit optag. Denne afgræsning skyldes, at der kun findes relevante data for denne gruppe og omfatter derfor ikke studerende, der søgte via kvote 2.

Desuden er der i opgørelsen undtaget bacheloruddannelserne i Teologi, Geografi og geoinformatik, Geologi-geoscience og Landskabsarkitektur, der er undtaget fra Københavns Universitets udmelding om karakterkravet på 6.

Der var en nogenlunde lighed mellem kønnene. Af de 448 studerende på Københavns Universitet i 2015 var lidt over halvdelen mænd og lidt under halvdelen kvinder.

Når vi ser på uddannelsernes hovedområder, altså humaniora, naturvidenskab og sundhedsvidenskab, så fordelte de 448 studerende på Københavns Universitet sig med:

- 59 pct. på humaniora
- 40 pct. på naturvidenskab
- 1 pct. på sundhedsvidenskab [*it og sundhed*].

Humaniora tegnede sig i 2015 for den største gruppe, hvilket hænger sammen med, at humaniora optager rigtigt mange studerende, og at mange af disse ikke har et højt karaktergennemsnit.

Sundhedsvidenskaberne tegner sig for en meget lille gruppe, da hovedparten af uddannelserne på området har adgangskvotienter, der overstiger karakteren 6.

Af samme årsag er der på det samfundsvidenskabelige område ikke nogle af de optagne via kvote 1 eller på en uddannelse med frit optag som har et karaktergennemsnit under 6.

Der anvendes i dag karakterkrav på udvalgte uddannelser på flere universiteter. Der er også universiteter, der, så vidt jeg er oplyst, ikke ønsker at anvende karakterkrav på samme måde som Københavns Universitet.

Ud fra optaget i 2015 kan ansøgernes karakterniveau også opgøres for alle universiteterne.

For alle universiteter set under ét havde lidt færre end 4.000 studerende ud af i alt næsten 28.000 (ca. 14 pct.) en gennemsnitskarakter på under 6. Igen omfatter dette alene optaget via kvote 1 eller på en uddannelse med frit optag i 2015.

For den samlede gruppe var godt 60 pct. mænd.

Også her er det tilfældet, at humaniora optager mange studerende, og at mange af disse ikke har højt karaktergennemsnit.

Også disse tal er en bagudrettet og isoleret opgørelser, der ikke tager ikke højde for adfærdsmæssige forhold og nye søgemønstre.

Regeringen har i det nyligt fremsatte forslag til lov om ændring af universitetsloven og andre love (L 125) foreslået en bemyndigelsesbestemmelse vedrørende særlig anvendelse af karakterkrav.

Med bemyndigelsen kan uddannelses- og forskningsministeren fastsætte regler, således at et universitet kan indføre karakterkrav, der kun gælder for en afgrænset del af ansøgere til studiepladserne på en bacheloruddannelse. For eksempel kan afgrænses til kun at gælde for ansøgere, der søger optagelse via kvote 1.

Denne mulighed findes ikke i dag, hvor et eventuelt karakterkrav skal gælde alle ansøgere i både kvote 1 og 2.

Lovforslaget skyldes, at der er et ønske fra blandt andet Københavns Universitet om mulighed for at optage på baggrund af forskellige adgangskrav i kvote 1 og 2.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Jeg mener, at det er fint med karakterkrav, hvis det enkelte universitet mener, det er det rigtige på deres uddannelser.

Det kan skærpe bevidstheden om, at det kræver noget at komme ind, og det kræver noget at gennemføre en videregående uddannelse.

Det er et godt signal at sende til ansøgerne

Samrådspørgsmål S:

”Vil ministeren redegøre for, hvordan et fast karakterkrav i kvote 1 på universiteterne vil påvirke den sociale mobilitet i samfundet?”

Svar på spørgsmål S:

Som jeg nævnte i besvarelsen af samrådspørgsmål R kan jeg sige, at det ligger mig meget på sinde, at vi i Danmark har både gode og lige muligheder i forhold til de videregående uddannelser. Det gælder uanset køn, social baggrund og så videre.

Det er den enkeltes kompetencer, der er afgørende i forhold til at blive optaget på en videregående uddannelse. Det er vigtigt, at alle med talent får mulighed for at sætte deres kompetencer i spil og udnytte deres potentiale på en videregående uddannelse, hvis det er den vej, de ønsker.

Samtidigt vil jeg sige, at der er ikke noget enkelt svar på, hvordan anvendelsen af karakterkrav vil påvirke den sociale mobilitet i samfundet.

Vi ved f.eks. ikke hvordan et givent fast karakterkrav for optagelse vil påvirke de unges adfærd og søgemønstre.

Man kan blive lidt klogere ved at se på optaget på universiteterne i 2015.

Af næsten 28.000 nyoptagne studerende, der i 2015 søgte ind via kvote 1 eller på en uddannelse med frit optag, havde lidt færre end 4.000 et gennemsnit på mindre end 6, svarende til 14 pct.

Blandt de studerende med et gennemsnit på mindre end 6 i 2015 havde den ene halvdel forældre uden en erhvervskompetencegivende uddannelse eller med en

erhvervsfaglig uddannelse. Den anden halvdel havde forældre med en videregående uddannelse.

Det skal ses i forhold til, at 37 pct. af alle nyoptagne på universiteterne i 2015 havde forældre uden en erhvervskompetencegivende uddannelse eller med en erhvervsfaglig uddannelse.

Isoleret set var der således en overrepræsentation af studerende med forældre uden en videregående uddannelse blandt nyoptagne studerende med et karaktergennemsnit på mindre end 6 i 2015, dvs. 50 pct. i forhold til 37 pct.

Et karakterkrav på 6 må dog samtidig forventes at påvirke en række andre forhold, der ligeledes vil påvirke optag og gennemførelse på uddannelserne.

Det gælder f.eks.:

- Nogle unge vil måske gøre en ekstra indsats for at opfylde et givent karakterkrav.
- Universiteter har mulighed for at tilbyde ansøgere, der ikke opfylder karakterkrav optag via optagelsessamtaler og test.
- Hvis der er forskellige krav på de forskellige uddannelsesinstitutioner, som det er tilfældet i dag, vil ansøgere, som ikke opfylder et givent karakterkrav have mulighed for at søge ind uddannelser andre steder.

Såfremt universiteterne fremover får mulighed for at have forskellige krav i kvote 1 og kvote 2, kan det ligeledes ændre søgemønstre og optag. Denne mulighed eksisterer ikke i dag, men bemyndigelsen indgår i lovforslag L125, som omtalt i samrådstale R.

For mig er det vigtigste, at universiteterne indretter deres optag således, at de optager de bedst kvalificerede.

Flere af universiteterne bruger i dag karakterkrav på udvalgte uddannelser og fag. Det er der ikke noget nyt i.

Karakterkrav handler ikke om at optage færre studerende.

Karakterkrav er et redskab til at sikre, at alle optagne studerende, uanset deres adganggrundlag, har de nødvendige kvalifikationer til at kunne gennemføre en uddannelse.

En ting er optaget, en anden ting er at gennemføre uddannelsen. Der er analyser, der peger på, at studerende med højere adgangsgivende karakter falder mindre fra, oftere bliver ph.d. studerende og er mindre ledige efter endt uddannelse.